

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор Роман ПЕТРИШИН
« 3 » травня 2023 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

для вступників на навчання за другим (магістерським) освітнім
рівнем спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії (міжнародні відносини)»

Схвалено Вченою радою
Факультету історії, політології
та міжнародних відносин,
протокол №9 від 28 квітня 2023 р.

Голова ради

Олександр ДОБРЖАНСЬКИЙ

Чернівці 2023

Пояснювальна записка

Програму вступного випробування із спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії (Міжнародні відносини)» розроблено в обсязі програми рівня вищої освіти бакалавра з даної спеціальності. Підсумковий іспит зі спеціальності проводиться в тестовій формі.

Абітурієнт повинен продемонструвати знання щодо розуміння ключових принципів функціонування та закономірностей розвитку міжнародних відносин, світової політики, зовнішньої політики окремих країн, діяльності міжнародних організацій.

Під час вступного випробування абітурієнт повинен продемонструвати здатність використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу міжнародних відносин, світової політики, зовнішньої політики вміти правильно обрати відповіді на поставлені питання.

1. Дайте визначення термінів «внутрішня політика», «зовнішня політика», «міжнародні відносини».
2. Проаналізуйте території, країни, держави як об'єкти політичної карти світу.
3. Дайте характеристику держави як головного суб'єкта політичної карти світу. Ознаки та функції держави. Колонії, протекторати, підопічні території, їх сутність. Географія залежних територій на політичній карті світу.
4. Охарактеризуйте спірні території на політичній карті світу, статус яких є невизначеним. Самопроголошені країни світу.
5. Проаналізуйте країнознавчі школи (англійська, французька, німецька).
6. Дайте характеристику політичних карт Європи, Азії, Африки, Північної та Південної Америки.
7. Дайте характеристику форм правління держав світу. Монархії Європи, Азії, Африки, Австралії з Океанією.
8. Арабський світ: політичний іслам і політика.
9. Проаналізуйте етапи формування політичної карти світу.
10. Форми державного устрою: унітарна, федеративна, конфедеративна. Зміст, приклади країн у різних географічних регіонах.
11. Міждержавні організації загальнополітичного змісту. ООН: інституціональна структура, мета функціонування, головні завдання.
12. Міждержавні організації військово-політичного змісту. НАТО: структура, мета функціонування, завдання.
13. Міждержавні організації економічного змісту (ЄС, АСЕАН, НАФТА). Структура, мета функціонування, завдання.

14. Спільні та відмінні риси економічної, політичної сфер життєдіяльності країн “сімки” (провідних високорозвинених держав).
15. Глобалізація та регіоналізація як нові тенденції в розвитку Світового Господарства.
16. Значення системи міжнародних економічних відносин у розвитку Світового Господарства.
17. Дайте визначення «дипломатичного корпусу» та «дипломатичного представництва».
18. Розкрийте роль дуайєна в дипломатичній практиці, визначте його функції.
19. Проаналізуйте привілеї та імунітети дипломатичних представництв.
20. Розкрийте діяльність дипломатичних представництв при міжнародних організаціях.
21. Визначте сутність поняття «спеціальна місія». Її застосування в дипломатичному та консульському праві.
22. Нові форми субрегіонального співробітництва на прикладі досвіду функціонування ГУАМ (Грузія, Україна, Азербайджан, Молдова).
23. Роль транспортно-логістичних компаній як провідних суб’єктів системи зовнішньоекономічних зв’язків.
24. Вільні економічні зони та їхні національні різновиди (світовий та український досвід розвитку).
25. Україна та Росія: спільні та відмінні риси політичної, економічної, соціальної систем держав. Українсько-російські відносини в умовах російської агресії на Сході.
26. Охарактеризуйте імунітети і привілеї дипломата.
27. Розкрийте процес розширення ЄС 2004 року.
28. Проаналізуйте критерії членства в ЄС.
29. Розкрийте сутність Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом. Політика України щодо членства.
30. Дайте характеристику засадничих договорів та принципів Європейського Союзу.
31. Проаналізуйте організаційну структуру Європейського Союзу.
32. Розкрийте сутність Східного партнерства та участь в ньому України.
33. Держави регіону Центральна Європа. Особливості розвитку економічної, політичної та соціальної систем життєдіяльності.
34. Визначте відмінності в рівні соціально-економічного розвитку держав регіону Західна Європа.
35. Розкрийте відмінності в рівні соціально-економічного розвитку держав регіону Африка.

36. Проаналізуйте відмінності в рівні соціально-економічного розвитку держав регіону Латинська Америка.
37. У чому полягають відмінності в рівні соціально-економічного розвитку держав субрегіонів Східної та Південно-Східної Азії?
38. Дайте характеристику відмінностям в рівні соціально-економічного розвитку держав субрегіонів Південної та Південно-Західної Азії.
39. Розкрийте періодизацію та провідні теоретико-методологічні аспекти історії міжнародних відносин.
40. Розкрийте головні тенденції розвитку міжнародних відносин у стародавньому Сході
41. Розкрийте особливості та періодизацію міжнародних відносин Середньовіччя
42. Розкрийте характер і особливості європейських міжнародних відносин раннього Середньовіччя.
43. Розкрийте характер і особливості європейських міжнародних відносин високого Середньовіччя.
44. Розкрийте характер і особливості європейських міжнародних відносин пізнього Середньовіччя.
45. Визначте особливості міжнародних відносин Нового часу.
46. Розкрийте сутність Вестфальської системи міжнародних відносин.
47. Охарактеризуйте міжнародні відносини в Європі та Америці доби функціонування Віденської системи міжнародних відносин.
48. Проаналізуйте кризу та розвал Віденської системи міжнародних відносин. Міжнародні відносини в світі кінця 1850-х – початку 1870-х рр.
49. Проаналізуйте причини та наслідки Першої світової війни. Версальсько-вашингтонська система міжнародних відносин.
50. Окресліть головні події міжвоєнного періоду. Передумови та початок Другої світової війни.
51. Створення Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин. Холодна війна та її наслідки.
52. Охарактеризуйте систему міжнародних відносин кінця ХХ – початку ХХІ ст.
53. Визначте зміни у міжнародних відносинах внаслідок збройної агресії Росії проти України.
54. Охарактеризуйте сучасну зовнішню і безпекову політику України.
55. Розкрийте особливості євроінтеграційних та євроатлантичних прагнень України.

56. Проаналізуйте відносини України із провідними державами світу в умовах російської агресії.
57. Розкрийте головні виклики сучасній системі міжнародних відносин.
58. Охарактеризуйте технології безпосереднього спілкування у мережі Інтернет.
59. Розкрийте поняття міжкультурної комунікації.
60. Дайте загальну характеристику контент-аналізу як методу.
61. Визначте класифікацію та історію виникнення спін-методик.
62. Розкрийте досвід використання «спін-технологій» в Україні.
63. Дайте загальну характеристику залежності функціонування масової комунікації від різних політичних режимів. Проблема відповідальності преси.
64. Масова комунікація як соціальний інститут. Охарактеризуйте роль і значення «четвертої влади».
65. Дайте загальну характеристику дослідженням нових медіа: комп'ютерна комунікація.
66. Охарактеризуйте роль особистості у розвитку масової комунікації.
67. Сформулюйте основні етапи розвитку комунікативної теорії у ХХ ст.
68. Визначте місце та роль комунікації в сучасному інформаційному суспільстві.
69. Дайте характеристику міжнародній діяльності України у сфері подальшого розвитку інформаційного суспільства.
70. Сформулюйте суть поняття «електронний уряд», методи і форми його організації.

Список рекомендованої літератури

I. Основна:

1. Балабанов К.В., Трофименко М.В. Дипломатична та консульська служба: підручник для студентів ВНЗ. Донецьк, 2013. 432 с.
2. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна та соціальна географія світу. К.: Академія, 2003.
3. Блій Г. де, Муллер П.П., Шаблій О.І. Географія: світи, регіони, концепти. К.: Либідь, 2004. 740 с.
4. Кравченко Н.Б. Гібридна війна Росії проти України (1991-2021 рр.). Монографія. Київ: НУБіП України, 2022.
5. Глобальні тренди міжнародних відносин. Монографія. К.: Вадекс, 2020. 524 с.
6. Історія міжнародних відносин: підруч. / І. В. Алексеєнко, А. Х. Маргулов, І. А. Єремєєва, М. В. Несправа. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с.
7. Європейський союз: вчора, сьогодні, завтра: навч. посібник / уклад. Ю.Макар, В.Бурдяк, В.Макар, В.Семенко. Чернівці: Чернівець. нац. Ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 400 с.
8. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин / Микола Капітоненко. Чернівці: Книги ХХІ, 2019. 272 с.
9. Мадісон В.В., Шахов В.А. Сучасна українська геополітика: Навч. посібник. К.: Либідь, 2003. 176 с.
10. Міжнародна економіка: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. К.: ЦНЛ, 2006. 224 с.
11. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс]: навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.
12. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред. О.С. Кучика. К.: Знання, 2005.
13. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, З. Кутайні. К.: ЦУЛ, 2007. 440 с.
14. Рижков М.М., Белоусова Н.Б. Інформаційне забезпечення прогнозно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах: Підручник. К.: Центр вільної преси, 2009. 204 с.
15. Скоропад І.С. Країнознавство. Навчальний посібник. Львів: Вид-во Львівської комерційної академії, 2006. 355 с.

16. Україна в міжнародних організаціях. Навч. посібник /Авт. колектив: Макар Ю., Гдичинський Б., Макар В., Попик С., Ротар Н. Чернівці: Прут, 2009.
17. Циганкова Т.М., Гордєєва Т.В. Міжнародні організації: Навч. посібник. Київ, 2001.
18. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни. К.: Либідь, 2001. 416 с.
19. Яценко Б.П. Політична географія. К.: НАНУ, 2005.
20. Макаренко Є.А. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики та прикладні аспекти. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Випуск 12 (част. III). К.: ІМВ, 1999, с. 89-108.

II. Додаткова література:

21. Асиметрія міжнародних відносин / Під ред. Г.М. Перепелиці, О.М. Субтельного. К.: Стилос, 2005.
22. Барановський М.О., Дмитренко О.Г. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн (Азія). Ніжин, 2001.
23. Ігнат'єв П.М. Країнознавство. Країни Азії: Навч. посібник. – Чернівці, 2004. 384 с.
24. Жук П. та ін. Етнополітична карта світу ХХІ ст. Методичний і предметний коментарі / Авт.: П. Жук, Н. Мазур, Р. Соломонюк, Р. Турчак. Тернопіль, 2000.
25. Клець В.К. Країнознавство. Дніпропетровськ, 1998.
26. Кузик С., Книш М. Економічна і соціальна географія країн Америки: Навч. посібник. Л., 1999.
27. Макаренко Є.А. Міжнародні інформаційні відносини. К.: Наша культура і наука, 2002. 452 с.
28. Міжнародні відносини та світова політика: підручник / кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжолі. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. 863 с
29. Панов А.В. Основи країнознавства (Європа): Навч. посібник. Ужгород, 1999. – 169 с.
30. Піпченко Н.О. Європейські комунікації. К. : ВАДЕКС, 2021. 136 с.
31. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А.С. Філіпенко, В.С.Будкін, А.С. Гальчинський та ін. К., 2002. 470 с.

32. Шаблій О. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. Л., 2001.
33. Чужиков В.І. Економіка зарубіжних країн. Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2005. 308 с.
34. Чухно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України. К.: Логос, 2003. 631 с.
35. Костенко Ю. Історія ядерного роззброєння України. К.: Ярославів Вал, 2015. 464 с.
36. Міжнародні відносини та політика держав в умовах глобальних трансформацій: аналіз сучасної політичної думки: монографія / Колектив авторів, за заг.ред. І.М. Ковалю, О.І. Брусилівської Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2016. 412 с.
37. Демократія: від теорії до практики. Підручник з курсу. Видання друге, доповнене: Copyright, 2019. 285 с.

Оцінювання

знань абітурієнтів під час проведення комплексного фахового іспиту з міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій для вступу на факультет історії, політології та міжнародних відносин ЧНУ для здобуття освітнього ступеня «Магістр» спеціальність «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії (Міжнародні відносини)»

Комплексний фаховий іспит для вступу на факультет історії, політології та міжнародних відносин для здобуття освітнього ступеня «Магістр» спеціальність «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» проводиться у вигляді тестування.

Зміст тестових завдань комплексного фахового іспиту відповідає програмам дисциплін відповідних освітніх програм підготовки фахівців на базі ступеня вищої освіти «Бакалавр». Абітурієнт на фаховому вступному іспиті повинен вказати вірні відповіді на поставлені запитання шляхом зазначення одного варіанту відповіді серед наведених, який він вважає вірним. У кожному тестовому завданні серед запропонованих варіантів відповідей вірним є тільки один. Оцінювання результатів фахового вступного іспиту проводиться за 200-бальною шкалою, для того, щоб узгодити оцінювання абітурієнта із ЗНО.

Завдання вважається виконаним, якщо учасник вступного іспиту вибрав і позначив відповідь у бланку відповідей.

Завдання з вибором однієї правильної відповіді оцінюють в 0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

Максимальна кількість балів, яку може набрати вступник, правильно виконавши всі завдання – 200 балів.